

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bolu'da Festival ve Şenlik Turizmi

Öğr. Gör. Hatice TUĞLU UÇAR
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
haticetugluucar@ibu.edu.tr

BÖLÜMÜN AMAÇLARI

1. Festival ve şenlik kavramları ile festival ve şenlik turizmi hakkında genel bilgiler sunma,
2. Bolu'da düzenlenen festival, şenlik ve etkinlikler hakkında bilgiler sunma,
3. Bolu'nun sahip olduğu festival-şenlik turizmi potansiyeli hakkında bilgiler sunma amaçlarıyla hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Dünyadaki pek çok gelişmeye ve teknolojik ilerlemeye paralel olarak sınırların aşılması, pek çok konuda ulaşılabilirliğin kolaylaşmasıyla küresel etkileşim sonucu ulusların görünüm, giyim-kuşam, yaşam-eğlence biçimi, ihtiyaçlar bakımından birbirine benzeyen topluluklara dönüşmesi insanlarda kendinden farklı olanı tanıma-öğrenme arzusunu arttırmıştır (Halaç ve Benzer, 2019). Bu istek doğrultusunda insanlar online platformlarda gördükleri veya bilgi edindikleri kültürleri ve etkinlikleri yerinde görme isteğiyle seyahat etme eğilimine yönelmişlerdir. Bu doğrultuda farklı olarak algılanan dilleri, yaşam biçimlerini, gelenekleri, dinleri, etkinlikleri, tarihi, mimariyi ve sanatı küreselleşmeye rağmen koruyup yerelleştirebilen alanların-bölgelerin ilgiyi her daim üzerlerine çektiği gözlenmektedir (Akyüz, 2018). Korunan tüm bu değerleri konu edinebilen festival ve şenlikler, farklı olanı görme veya yerinde görme güdüsüyle seyahat edenler için destinasyonları birer çekim merkezine dönüştürmesi açısından öne çıkmaktadır.

Koruduğu gelenek-göreneklere ve barındırdığı değerler sebebiyle kapsamı birbirinden farklı pek çok festival ve şenliğe ev sahipliği yapan Bolu, festival ve şenlik turizmi açısından da önemli bir potansiyel taşımaktadır. Bu kapsamda Bolu'yu değerlendirdiğimiz kitabımızın bu bölümünde; öncelikle festival ve şenlik turizmi ile ilgili genel bilgiler verilecektir. İkinci kısımda festival ve şenlik turizminin dünyada ve Türkiye'deki durumu değerlendirilecek, üçüncü kısımda ise festival ve şenlik turizmi kapsamında Bolu'da düzenlenen etkinlikler-değerler ve ilin sahip olduğu potansiyel hakkında bilgilendirme yapılacaktır.

14.1. FESTİVAL VE ŞENLİK TURİZMİ

Festival kelimesinin Latince toplu olarak bir arada olmayı gerektiren bir ritüeli ifade etmek için kullanılan 'festivitas' sözcüğünden türetildiği (Taştan, Soylu ve Demir, 2018); hatta köklerinin 'genel eğlence ve şenlik' anlamına gelen 'festum' kelimesine kadar dayandığı söylenmektedir (Çetin, Demirel ve Çetin, 2019). Türk Dil Kurumu'na göre 'Bir bölgenin en ünlü ürünü-değeri için yapılan gösteri, şenlik' (TDK, 2020c) biçiminde tanımlanmış olan festival sözcüğü literatürde; bir bölgede belirli periyotlarda toplumun kendine has bir değeri kutlamak veya bir olay ve kişiyi anmak amacıyla yürüttükleri kültürel, sanatsal ve sosyal içerikli faaliyetler (Giritlioğlu, Olcay ve Özekici, 2015), bir yörenin simgesi durumuna gelerek gelenekselleşen toplumun zihninde yer eden belirli süreler ve isimlerle düzenlenen tekrarlı etkinlikler bütünü (Yıldız ve Polat, 2016) şeklinde ifade edilmiştir. Bir diğer tanımda ise; dönemi, yapıldığı çevre, konusu, katılanların sayısı gibi nitelikleri belli bir programla belirtilen ve özel önemi olan sanat, kültür, bilim, ekonomik faaliyet, ürün, dönem veya belli bir temaya yönelik olarak düzenlenen, tek seferlik veya belli aralıklarla tekrarlanan gösteri ve etkinlikler şeklinde tanımlanmıştır (Bilgili, Yağmur ve Yazarkan, 2012). Şenlik ise 'şen olma durumu, kalabalık bayram, kalabalık topluluk' şeklinde tanımlanmaktadır (Polat, Aktaş Polat ve Halis, 2013).

Tarihsel süreç içerisinde festivallerin köklerinin dinsel inançlı geleneklerin gelecek kuşaklara aktarılması amacıyla yapılan dini ritüellere dayandığı, bu ritüellerle toplumun bireyleri arasında, bireylerle topluluk arasında, ölümlerle yaşayanlar arasında, bireylerle tanrılar arasında bağların güçlendirilmeye çalışıldığı söylenmektedir (Bilgili ve diğerleri 2012). Bu ritüellerin festival haline dönüşmesi ise Eski Yunan Uygarlığına kadar dayanmaktadır (Atak, 2009). Eski Anadolu uygarlıklarında dinsel kökenli birçok festival düzenlenmiştir. Rönesans ile birlikte din dışı festivaller düzenlenmeye başlanmıştır. Ulusal kimlikleri koruyan festivallerin İkinci Dünya Savaşı sonrasında, turizm amaçlı festivallerin ise 1950'lerden sonra düzenlenmeye başladığı görülmektedir (Albayrak, 2013'ten akt. Tokalı, 2019).

Eğlence, turizm, eğitim, sosyal etkileşim, iş, ticaret ve ilham kaynağı olmak gibi işlevleri bulunan (Barakazı ve Kayran, 2019) festivallerin; temel amacının bireyler ve toplumlar arasında ekonomik, sanatsal, kültürel ve sosyal ilişki kurarak karşılıklı yarar oluşturmak olduğu ifade edilmektedir (Dalgın, Atak ve Çeken, 2016). Festivaller işlevleriyle, yörenin ziyaretçi sayısını arttırmakta, yöre imajını güçlendirmekte, ekonomik gelir sağlamakta, halkın gururunu arttırmakta (Erdem, Mızrak ve Aratoğlu, 2018); ürünleri-değerleri tanıtip yörenin ekonomik sesini duyurabilmektedirler (Göde ve Yiğit, 2017). Festivallerin, yapıldıkları destinasyon, düzenlenme amacı, kapsam ve boyut bakımından muazzam bir çeşitlilik gösterdiği göze çarpmaktadır. Sınırların bu denli geniş olmasından dolayı; yerel

değerler, yöresel ürünler, otantik kültür, alışkanlıklar, gelenekler ve yerel etkinlikler gibi unsurlar kullanılarak müzik, dans, sanat, film, eğlence, yöresel ürün, yemek, kurtuluş günü, tarımsal ürün, alışveriş, etnik veya yerel kültür, tarihi kişileri anma, dini ritüel, spor temalı festivaller düzenlenmektedir (Özgürel, Alkan ve Ok, 2018).

Festivallerin varlığının, ön koşulunun çekicilik faktörleri olduğu, bu faktörlerin daha çok turistik yerlere ilişkin özellikleri kapsadığı söylenmektedir. Bu yaklaşımdan hareketle, turistik bir yerin tarihi ve doğal güzelliklerinin, sosyokültürel yapısının, mimari dokusunun, arkeolojik değerlerinin, ulaştırma ve konaklama olanaklarının, yerel halkın yaşam tarzı ve folkloru vb. unsurların turistlerin yer seçiminde etkili olduğu (Gül, Erdem ve Gül, 2013); ayrıca bireylerin düzenlenen festivallere katılma amaç ve motivasyonlarının; sosyalleşme, farklı kültürleri tanımak-öğrenmek, bir gruba ait olma güdüsünü gerçekleştirmek, farklı atmosferleri deneyimlemek, festivalin çekiciliği, güzel zaman geçirmek şeklinde çeşitlendiği dile getirilmektedir (Barakazı ve Kayran, 2019).

Festivaller, kısa dönemli ve yüksek yoğunluklu turizm etkinlikleridir. Bu etkinlikleri diğerlerinden ayıran belli başlı noktalar (Dalgın ve diğerleri, 2016; Giritlioğlu ve diğerleri, 2015; Gül ve diğerleri, 2013; Tok ve Tunalıoğlu, 2019);

- Kamuya açıktırlar.
- Yılda bir defa gerçekleştirilirler.
- Belli bir olayı kutlar veya bir ürün tanıtırlar.
- Başlangıç ve bitiş tarihleri bellidir.
- Bir veya birden fazla etkinlik içerebilirler.
- Tüm etkinlikler organizasyonun yapıldığı yerde gerçekleşir.
- Otantik ve özgündürler.
- Katılımcı ve izleyiciler için temalandırma ve sembolik unsurlar kullanılır.
- Başlı başına turizm talebi yaratabilen bir çekicilik unsurudurlar.
- Turizm amaçlı yer değiştirmelere neden olurlar.
- Katılımcıların harcama eğilimi yüksektir.
- Destinasyonun imajını doğrudan etkiler şeklinde sıralanmaktadır.

Festivaller, içerikleri, amaçları, zamanları, mekânları, temaları, organizasyon şekilleri, katılımcı sayıları, büyüklükleri vb. unsurların farklılıklarından kaynaklanan bir çeşitlilik içermektedir. Bu çeşitlilik yanında festivallerin çok yönlü olması ve pek çok kategori içinde değerlendirilmesi festivaller için sınıflama yapılmasını zorlaştırmaktadır. Festivaller içerikleri, boyutları, katılımcı sayıları, ulusal-uluslararası-yerel olmaları ve düzenleyenler gibi ölçütler dikkate alınarak sınıflan-

maya çalışılmaktadır. Sınıflamalarda bu ölçütlerden birkaçı bir arada değerlendirilebilirken tek bir ölçüt dikkate alınarak da sınıflama yapılabilir. Bu sebeple üzerinde uzlaşmış tek bir sınıflama bulunmamaktadır (Ekin, 2011; Tokalı, 2019). Bu bağlamda verilen sınıflamada festivaller genel olarak üçe ayrılmıştır (Çatır ve Şimşek, 2019; O'Sullivan ve Marion, 2002'den akt. Ekin, 2011);

Yerel Festivaller (Home Made): Kırsal/ yarı kırsal alanlarda yerel halk, yerel yönetimler ve özel sektör desteğiyle yapılan, sanat, kültür ve eğlence temalarıyla hazırlanan; ziyaretçilerin ve yerel halkın eğlenmesini ve kültürel fayda elde etmesini amaçlayan; katılımcı sayısı az olan festivallerdir.

Turist Çeken Festivaller (Tourist-Tempter): Kentler ve çevresinde yerel otoriteler tarafından düzenlenip yönetilen; turizm aracılığı ile ekonomik gelişme sağlamayı amaçlayan; izleyici sayısı bakımından orta düzey katılımın gerçekleştiği eğlence, kültür ve sanat temalı festivallerdir.

Ses Getiren Festivaller (Big Bang): Kent merkezlerinde geniş kitlelerin katılımıyla gerçekleşen, kamu, özel sektör ve gönüllülerin desteğiyle düzenlenen ve ortak yönetilen; düzenlemeye destek olanlar için ekonomik gelir elde etme, yerel halk ve ziyaretçiler için kültürel deneyim ve eğlence amacıyla yapılan kültür, sanat ve eğlence temalı festivallerdir.

Festivaller eğitim, gelir ve ilgi bakımından nitelikli turistlerin katıldığı özel içeriklere sahip turistik ürünler olmaları sebebiyle düzenledikleri bölgeye önemli faydalar sağlamaktadır (Türkmen, 2020). Ancak iyi planlanmamış festivaller de olumsuz birtakım sonuçlara yol açabilmektedir. Festivallerin genel olarak ekonomik, sosyo-kültürel, çevresel, politik olmak üzere dört farklı etki alanı olduğu, bu alanları hem olumlu hem de olumsuz etkileyebildikleri söylenmektedir. Bu etkiler şu şekilde sıralanmaktadır (Atak, Tatar ve Tanseli, 2017; Giritlioğlu ve diğerleri, 2015; Gül ve diğerleri, 2013; Kızılırmak, 2006; Kömürcü, 2013; Kurnaz ve İşlek, 2018; Saatçı ve Yalçınkaya, 2018; Şengül ve Genç, 2016; Ön Esen, Yüksel ve Kılıç, 2020; Özgürel, Alan ve Bingöl, 2015);

Olumlu Etkiler;

- Bireyleri farklı yerleri ve kültürleri görüp öğrenmeleri yönünde teşvik eder.
- Bireylerin ve toplumun kültürel gelişimini olumlu yönde destekler.
- Bölgesel kalkınmayı pozitif yönlü etkiler.
- Bölgenin veya yörenin alt yapısının gelişmesini sağlar.
- İç yatırımların artmasını sağlar ve istihdam yaratır.
- İnsanlara bir araya gelebilecekleri uygun ortamlar yaratır.
- Yerel halkın yaşam kalitesini yükseltir.

- Turizmin çeşitlenmesini sağlar ve mevsimsellik etkisini azaltır.
- Bölgelerin yerel kültürlerini kullanarak yenilenmesini sağlar.
- Bölge halkına gelir kaynağı yaratır.
- Güçlü bir reklam aracıdır ve pazarlamayı kolaylaştırır.
- Yerel halkın aidiyet duygusunu geliştirir, farklı grupların toplumsal olarak kaynaşmasına yardımcı olur.
- Somut olmayan kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılmasını ve korunmasını sağlar.
- Bölge veya yöredeki diğer turistik çekicilikleri güçlendirir.
- Sürdürülebilir gelişmeye bağlı olarak çevresel farkındalık oluşturur.
- Olumlu imaj yaratılmasına, var olan imajın güçlenmesine, kötü imajın düzeltilmesine yardımcı olur.
- Barışı ve dostluğu pekiştirir.
- Turizm talebinin bölgeler arasında dengeli biçimde yönlendirilmesini sağlar.
- Destinasyonun marka değeri kazanmasına yardımcı olur.
- Bölgesel çekiciliği arttırarak düşük sezonlarda bile sosyo-ekonomik canlılık sağlar.

Olumsuz Etkiler;

- Toplumun yabancılaşması ve manipüle edilmesi
- Olumsuz toplumsal imajın oluşması veya imajın zarar görmesi
- Sosyal etkileşim sonucu olumsuz davranışların görülmesi
- Sosyal yapının değişmesi
- Toplumun turizm faaliyetlerine karşı direnç göstermesi
- Özgünlüğün ve otantikliğin kaybolması
- Fiyatların aşırı yükselmesi
- Fonların yanlış dağıtılması
- Çevresel hasar ve kirlilik
- Kültürel miras varlıklarını hasar görmesi
- Gürültü ve trafik sorunları

Dünyanın pek çok ülkesinde kitlesel turizme bağlı olarak kısıtlanan turizm sezonunda pek çok kültürel varlık ve değerler hak ettiği şekilde değerlendirilememektedir. Turizmi on iki aya yayma isteği ve sahip olunan değerleri en verimli şekilde turizm amaçlı kullanma isteği faaliyetlerin çeşitlenmesini ve kültür bazı,

geleneksel yaşamın tüm özelliklerini içinde barındıran turizm türlerine olan eğilimi hızlandırmıştır (Kızılırmak, 2006). Bu eğilim doğrultusunda yerel halkın tarihi ve kültürel değerlerini yansıtan, toplum temelli etkinlikler olan festivallere ilgi artmıştır. Festivallerin yoğunlaşması ve talep görmesi “festival turizmi” adı altında bir turizm çeşidinin ortaya çıkmasına hatta diğer turizm çeşitlerine göre ağırlık kazanmasına zemin hazırlamıştır (Yıldız ve Polat, 2016).

Turizm çerçevesinde düzenlenen festivallerin kısa zamanda fazla kişiye ulaşma imkânı oluşturarak bölgeye ya da yöreye olan turist ziyaretlerini artırdığı ve turizm potansiyelini geliştirdiği, iyi ve dikkatli planlanmış festivallerin destinasyon imajı üzerinde de oldukça etkili olduğu hatta olumsuz imaja sahip yörelerin festival turizmi etkinlikleri sayesinde imajlarını düzeltme şansı buldukları vurgulanmaktadır (Ercan ve Civelek, 2020). Festival turizmi sayesinde ziyaretçiler kafalarında oluşan destinasyon imajı ve festivalden duydukları memnuniyetin derecesiyle bağlantılı olarak, daha önce bilmedikleri ve festival dolayısıyla tanıdıkları bir bölgeye yönelik tekrar ziyaret etme ve destinasyonu eş, dost-akrabalarına da tavsiye etme niyetine sahip olabilmektedirler. Dolayısıyla bu festivallerde sunulan hizmet kalitesinin, destinasyona bağlılığı olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir (Bezirgan ve Çolakoğlu, 2017).

Festival turizmi, bölgeye büyük oranda ekonomik, sosyal ve kültürel katkılar sağlaması nedeniyle, turizm sektöründe önem arz eden bir turizm türüdür. Festival turizmi; turizm sezonunu uzatması, turizm ürünlerini çeşitlendirmesi, turizm talebinin artmasını sağlaması, bölgeye yeni ekonomik kazanç sağlaması, destinasyonların çekiciliğini ve farkındalığını arttırması, destinasyona iletişim kanallarının ilgisini çekmesi gibi avantajlar ile turizme olan ilgiyi arttırmaktadır. Sağladığı katkılar göz önüne alındığında, festivallerin özellikle küçük destinasyonlar için sürdürülebilir turizmin sağlanmasında etkin bir rolü olabilmektedir (Türkmen, 2020). Bu nedenle turizm alanında faaliyet gösteren ülkeler (İspanya, İtalya, Brezilya, Türkiye vb.), festivalleri turizm pazarını geliştirme, tanıtım, marka ve imaj oluşturma gibi amaçlar doğrultusunda doğru bir şekilde kullanmakta, önemli derecede başarılar elde etmekte ve festivaller sayesinde oldukça fazla ziyaretçi ağırlayarak büyük ölçüde ekonomik gelir sağlamaktadır. Bu doğrultuda, festivaller düzenlenirken bölgedeki kaynakların gelecek nesillere aktarılması hususunda sürdürülebilir turizm anlayışının benimsenmesi gerekmektedir (Ön Esen ve diğerleri, 2020).

14.2. FESTİVAL VE ŞENLİK TURİZMİNE DÜNYADAN VE TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER

Dünya üzerinde farklı ülkelerde içerikleri, kapsamaları farklı olan birçok festival ve şenlik düzenlenmektedir. Şehirlerin, bölgelerin ve ülkelerin markalaşmasında büyük payı olan festivaller sayesinde Venedik, Paris, Roma, New York, New Orleans, Barselona, Amsterdam, Tokyo ve Pekin gibi şehirler birer dünya markası haline gelmiştir (Kargılioğlu ve Kabacık, 2017).

Japonların 'Hanami' diye adlandırdıkları Kiraz Çiçeği Festivali'nde Sakura denen kiraz ağaçları çok kısa süreliğine pembe çiçekler açmakta Japonlar bu çiçekleri insan ömrüne, kısa süreliğine açıp dökülmesini ise ömrün kırılğanlığına ve kısa sürmesine benzetmektedirler. Hanami boyunca kiraz ağaçları altında piknik yapan Japonlar, bu dönemi ülkede finansal ve akademik dönemin de başı olarak kabul edilmektedir. Festival dönemi çok kısa olmasına karşın ülke pek çok turisti festival sayesinde çekebilmektedir (listelist.com, 2020)

Mardi Gras Amerika'nın New Orleans şehrinde mor, yeşil ve altın renklerinin simgesel olarak yoğunlukla kullanıldığı temalı kostümlerin giyildiği, maskelerin kullanıldığı, eğlence amaçlı düzenlenen bir karnavaldır. Karnaval paskalya ile sonlanacak ve kırk gün sürecek olan büyük perhiz denilen orucun birkaç gün öncesinde yapılmaktadır. Geçit töreni sırasında rengârenk süslenmiş arabalardan kostümlü ve maskeli kişiler halkın üzerine boncuklar, küçük hediyeler ve oyuncaklar atıp festivale katıldıkları için onları onurlandırmaktadırlar (brandlife-mag.com, 2020).

Hıristiyan inancındaki büyük perhizle bağlantılı olarak düzenlenen bir diğer festival ise Rio Karnavali'dir. Paskalyadan bir hafta öncesinde düzenlenen karnaval dans, eğlence ve müzik temalıdır. Brezilya'nın Rio De Jenario kentinde düzenlenen karnaval şehirdeki samba okullarının özel kostümlü dansçılarla profesyonel gösteriler hazırlayarak kıyasıya yarıştığı dünyanın en ünlü ve en büyük festivallerinden biridir (riocarnaval.org, 2020).

Hindistan'da düzenlenen bir buçuk gün süren Holi Festivali ise antik Hindular-dan bugüne taşınmış bir bahar bayramıdır. Mart ayının ortalarına rastlayan dolunay zamanında yapılan festival iyiliğin kötülüğe karşı zaferini, sevgiyi ve bağış-layıcılığı temsil etmektedir. Son dönemlerde Holi Festivali'nin Hindistan'ı aşarak farklı ülkelerde de aynı isimle kutlanmaya başladığı görülmektedir (wikipedia.org, 2020a). Bu açıdan bakıldığında bu festival uluslararası boyutları da aş-mış ve küresel boyuta ulaşmıştır.

İtalya'nın Venedik şehrinde Paskalya öncesi dönemde 10-15 günlüğüne düzen-lenen Venedik Festivali'nin Avrupa'da yayılan veba salgını sırasında yaralarını gizlemek isteyen insanların giydiği uzun kıyafetler ve taktıkları maskelerden esinlendiği, zaman içinde bu kıyafet ve maskelerin renklerek bir festivale dö-nüştüğü söylenmektedir (hayatveseyahat.com, 2020). İtalya bu festival döne-minde turistik çekim merkezi haline dönüşmektedir.

İspanya'nın Valencia kentine bağlı küçük bir kasaba olan Bunol her yıl Ağustos ayının son çarşambası düzenlenen, dünya çapında bilinen ve yalnızca bir gün sü-ren 'La Tomatina' isimli domates festivaliyle ünlenmiştir. Bu festival sayesinde bu küçük kasaba her yıl bu eğlenceye katılmak isteyen pek çok turistin akınına uğramaktadır (bilgiustam.com, 2020). Katalanya'daki "Patum de Berga Festivali" İnsanlık Kültür Mirası olarak dokunulmazlığı olan ve UNESCO tarafından koruma

altına alınmış bir festivaldir. San Istirado ve San Fermin festivalleri ise boğa güreşleri ve boğa koşularıyla bilinmektedir. Kuzey İspanya'daki Pamplona şehrinde her yıl 6-14 Temmuz arasında düzenlenen San Fermin geçmişi eskilere dayanan bir kutlamadır. Bu kutlamadaki en önemli aktivite boğaların koşması olmakla beraber festival hafta boyunca süren birçok diğer geleneksel etkinlikleri de kapsar. San Sebastiyán Film Festivali de uluslararası boyuttaki bir diğer festivaldir (olaspain.com, 2020; wikipedia.org, 2020b).

Almanya her yıl Eylül ayının son haftası ile Ekim'in ilk haftası düzenlenen ve binlerce turistin de ziyaret ettiği "Ekim Festivali" (Oktoberfest) adlı bira festivaline ev sahipliği yapmaktadır. Bu festival, dünyanın en büyük 10 festivali arasında sayılmakta ve çoğunlukla biralayla bilinse de Bavyera geleneklerinin tanıtımı için de önemli bir festival olarak öne çıkmaktadır (wikipedia.org, 2020c).

Çin'de yıl boyunca geleneksel pek çok festival yapılmaktadır. En önemli kutlamalardan biri 'Çin Yeni Yılı' kutlamasıdır. Özünde bir bahar bayramı olan kutlamalar Çin'de kullanılan on iki hayvanlı ay-güneş takvimine göre başlayıp on beş gün boyunca devam etmektedir. Bu kutlamalar boyunca aslan-ejderha dansları yapılır. Şubat veya mart aylarında yapılan Fener Festivali'nde ise havaya veya suya yanan yüzlerce fener bırakılmakta ve pirinç unuyla yapılmış hamur tatlıları tüketilmektedir. (themaggar.com, 2020).

Fransa'da düzenlenen en önemli festivallerin ilki Altın Palmiye ödülünün verildiği uluslararası Cannes Film Festivali'dir. Diğerleri ise yüzlerce sokak sanatçısı ile birlikte panayır şeklinde kutlanan Paris sokak festivali diye bilinen Fête De Musique; Avrupa'nın en prestijli ve en büyük caz festivali olan Nice Caz Festivali ve Chorégies of Orange festivalleridir. Nice Festivali her yıl Şubat ve Mart aylarında düzenlenen bir karnavaldır. Teması her yıl değişen karnavalın ilk bölüm o yılki temayı içeren renkli dev figürlerin geçit yaptığı karnaval geçidi, ikinci bölüm ise % 90'ı Nice'te yetiştirilen eşsiz çiçeklerin sergilendiği ve katılımcılara dağıtıldığı çiçek geçidinden oluşmaktadır. Üçüncü bölümde ise renkli figürlerle birlikte gerçekleştirilen ışık gösterileri sergilenmektedir. Festival havai fişek gösterileri ve çiçek savaşı ile son bulmaktadır (keşfetsek.com, 2020).

Ülkemizde de uluslararası ve ulusal pek çok festival ve şenlik düzenlenmektedir. İstanbul; Uluslararası İstanbul Bienali, Uluslararası İstanbul Caz Festivali, Efes Pilsen Blues Festivali ve Yapı Kredi Sanat Festivali gibi uluslararası festivallerin en çok düzenlendiği ilimizdir. İstanbul Film Festivali uluslararası düzeyde yüzü aşkın eserin katıldığı ve izleyici sayısının bir milyonu aştığı en bilinen festivallerden biridir (Dalgın vd., 2016). Bunun yanında farklı dans türlerine ait performansların izlenebileceği beş gün süren İstanbul Dans Festivali, Hindistan'da kutlanan Holi Festivali'nin İstanbul ayağı Holifest İstanbul, İstanbul ile İzmir Çeşme'de farklı tarihlerde düzenlenen dünyanın dört bir yanından müzisyenlerin katıldığı iki gün süren Electronica Festival ise diğer festivallerdir. Şişli'de Eylül ayı içerisinde gerçekleştirilen Avrupa'nın en büyük iki kahve festivalinden

biri olan İstanbul Coffe Festivali'nde kahve üreticileri, perakendeciler, ekipman üreticileri, kahve birlikleri tüketicilerle buluşmaktadır. Üç gün süren festival kapsamında kurulan atölyelerde ve seminerlerde kahveyle ilgili ter türlü bilgi ve uygulama katılımcılarla paylaşılmaktadır (skyscanner.com, 2020).

Cappadox ise Kapadokya'da yapılan ve her yıl farklı temalarla düzenlenen bir festivaldir. Festivalin içeriğini müzik, çağdaş sanat, gastronomi ve açık hava etkinlikleri oluşturmakta ve altı gün sürmektedir (cappadox.com, 2020). Kuşadası Gençlik Festivali ise ülkemizin en bilinen müzisyenlerinin beş gün boyunca konserler verdiği, çevre illerden özel turların düzenlendiği bir festivaldir. Balıkesir Edremit'te düzenlenen Zeytinli Rock Festivali beş gün süren ve çoğunlukla gençlerin katıldığı bir festival olarak öne çıkmaktadır (blog.obilet.com, 2020).

Ülkemizde düzenlenen en prestijli ve en bilinen festivallerden bir de Antalya Film Festivalidir. Yüzü aşkın filmin katıldığı festival kapsamında pek çok yan etkinlik de düzenlenmektedir. 1991 yılından bu yana İstanbul'da; 2006'dan beri ise ülkemizin farklı şehirlerinde de düzenlenen Ak Bank Caz Festivali ise dünyaca ünlü caz sanatçılarını ülkemize çeken bir diğer festivaldir. Bu festival kapsamında yalnızca konserler değil, paneller, atölyeler, film gösterimleri, dinletiler ve sosyal sorumluluk projeleri de düzenlenmektedir (blog.obilet.com, 2020).

Adana'da düzenlenen festivallerin ilki Nisan ayında yapılan Portakal Çiçeği Festivalidir. Kortejle başlayan bu festivalde sokak şovları, sergiler, müzik, yemek yarışmaları, rekor denemeleri gibi farklı etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Adana'nın bir diğer festivali ise Uluslararası Adana Film Festivali'dir. Ekim ayının son haftası gerçekleştirilen festivalde Altın Koza Ödülleri dağıtılmaktadır. Festival her yıl Türk sinemacıların yanı sıra Avrupa'dan da pek çok konuk ağırlamakta ve her yıl yaklaşık 70 bin izleyiciye ulaşmaktadır. Adana'nın ve Adana lezzetlerinin dünyadaki bilinirliğini arttırmak amacıyla düzenlenen Lezzet Festivali'nde ise üç gün süreyle Adana mutfağı, tarihiyle ilgili pek çok sunum ve söyleşi de gerçekleştirilmektedir (adanagastronomi.com, 2021).

Beş yüz yıllık bir geleneğe dayanan Manisa Mesir Macunu şenlikleri ülkemizde en bilinen ve en çok katılımın olduğu şenliklerden biridir. Nevruz haftasında gerçekleştirilen şenlikte imalathanelerde geleneksel tarife uygun olarak yapılan en az üç ton mesir macunu dağıtılmakta, müzik, sergi ve konser gibi pek çok etkinlik yapılmaktadır (Cömert ve Çetin, 2017). Dört bin yıldır gelenek ve göreneklerin devam ettirildiği bir başka festival ise Uluslararası Karadeniz Giresun Aksu Festivali'dir. Giresun'un Çanakçı ilçesine bağlı Kuşköy'de düzenlenen Kuşdili Kültür, Turizm ve Sanat Festivali UNESCO 'nun İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirasları Listesine alınmıştır. Karadeniz bölgesinin yaylalarında düzenlenen pek çok şenlikte müzik, eğlence ve açık hava sporları ön plandadır ve festival-şenlik turizmi kapsamında en fazla rağbet gören faaliyetlerdir (gezimanya.com, 2020a).

Festival veya şenliklerin yörelerde yetişen tarım ürünlerinin, geleneksel eğlence etkinliklerinin (cirit, güreş, deve güreşleri vb.), yöreye has yemeklerin-yiyeceklerin, tarihi kişiliklerin (Nasrettin Hoca, Ertuğrul Gazi, Yunus Emre), adlarıyla anılması sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Bunun yanında spor, sanat, yöresel gelenek ve göreneklerle de bağdaştırılan festival ve şenliklere de rastlanmaktadır. Bunlardan bazıları; Alaçatı Ot Festivali, Bayraklı Deve Güreşleri, Balkan Festivali (Buca), Adana Havacılık ve Yamaç Paraşütü Festivali, Silifke Müzik ve Folklor Festivali, Erdemli Türkmen Şöleni, Bodrum Bitez Mandalina Şenliği, Yeşil Üzümlü Kuzugöbeği Mantar Festivali, Tekirdağ Kiraz Festivali, Taşköprü Uluslararası Kültür ve Sarımsak Festivali, Uluslararası Caretta Caretta Çevre, Kültür ve Turizm Festivali, Köyceğiz Bal ve Narenciye Festivali, Manisa Selendi Cirit Festivali, Soma Karaelmas Kültür ve Sanat festivali, Sarıgöl Sultaniye Üzüm Festivali, Uluslararası Fırtına Rafting Şenliği, Rize Dağcılık ve Turizm Festivali, Amasya Geleneksel Okçuluk Festivali, Kardan adam festivalleri (Rize ve Adana), Uçurtma Festivalleri, Yörük-Türkmen Şenlikleri'dir

14.3. FESTİVAL VE ŞENLİK TURİZMİNE BOLU'DAN ÖRNEKLER

Bolu festival, şenlik, anma günleri, kutlamalar açısından da zengin bir ildir. Bolu'da her yıl Mayıs- Ekim arasında turizm kapsamına giren pek çok etkinlik düzenlenmektedir.

Tablo 14.1: Bolu'da Düzenlenen Festival, Şenlik ve Anma Günleri

Etkinliğin İsmi	Düzenlenme Tarihi	Düzenlendiği Yer	Süre	Kapsamı
Uluslararası Koroğlu Turizm, Sanat ve Kültür Festivali	Ağustos	Bolu Merkez	3 Gün	Kültür-sanat
Mengen Uluslararası Aşçılık ve Turizm Festivali	Eylül	Mengen	2 Gün	Gastronomi
Mudurnu İpekyolu, Kültür, Sanat ve Turizm Festivali ve Şeyh-ül İmran Günleri	Haziran ayının sonu veya Temmuz ayının ilk haftası	Mudurnu	3 Gün	Kültür-sanat
Mengen Yöresel Tatlar ve Giyim Kültür Şenliği	Ağustos	Mengen Köyleri	2 Gün	Kültür, gelenek
Ahilik Haftası	Eylül	Mudurnu	7 Gün	Kültür, gelenek
Dörtdivan ve Sarıalan Yayla Şenlikleri	Temmuz	Sarıalan Bölgesi Köyleri	1 Gün	Kültür, eğlence
Seben Panayırı ve Elma Festivali	Ekim	Seben	7-10 Gün	Kültür, sanat, yöresel ürün tanıtımı
Karagöl Kültür ve Sanat Festivali	Haziran	Kıbrıscık	2 Gün	Kültür, sanat, el sanatları

Tablo 14.1 (Devamı). Bolu'da Düzenlenen Festival, Şenlik ve Anma Günleri

Etkinliğin İsmi	Düzenlenme Tarihi	Düzenlendiği Yer	Süre	Kapsamı
Gerede Panayırı	Eylül	Gerede	7 Gün	Gelenek, yöresel yiyecekler
Esentepe Yağlı Güreşleri	Eylül	Gerede	1 Gün	Kültür, gelenek
Abant Yamaç Paraşütü Şenliği	Temmuz ayının son hafta sonu	Abant	2 Gün	Spor, eğlence
Akşemseddin'i Anma Günleri	29 Mayıs'tan birkaç gün öncesi	Göynük	2 Gün	Anma
Tokad-i Hayrettin Anma Günleri	Temmuz ayının üçüncü Pazar günü	Bolu Merkez	1 Gün	Anma
Baba Hızır Anma Günleri	Haziran ayının son pazar günü	Mengen	1 Gün	Anma
İzzet Baysal'ı Anma Günleri	Mayıs ayının 2. haftası	Bolu Merkez	3 Gün	Anma
Atatürk'ün Bolu'ya Gelişi	17 Temmuz	Bolu Merkez	1 Gün	Kutlama
Abant Kış Uçuşları Festivali	Ocak sonu, Şubat başı	Abant	2 Gün	Eğlence, spor
Gerede Kar Festivali	Ocak	Gerede	1 Gün	Eğlence
Can Dostlar Festivali	5 Ekim	Bolu Merkez	1 Gün	Farkındalık, Eğlence

Kaynak: Özcan, 2005; Bolu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2020b; Bolu Valiliği, 2020a

Tokad-i Hayrettin Anma Günü; 1300'lü yıllarda İstanbul'da ciddi bir din eğitimi aldıktan sonra din görevlisi olarak gönderildiği Bolu'da uzun yıllar hizmet vermiş, yüksek mertebelere ermiş Halveti tarikatı velilerinden olan Tokad-i Hayrettin'i anmak için düzenlenen bir gündür. Aslen Kastamonulu ve Tokat doğumlu olmasına rağmen 1535 yılında vasiyeti üzerine Bolu'daki Elmalı Tepesi'ne defnedilmiştir. 70'li yıllardan bu yana Tokad-i Hayrettin Vakfı tarafından Temmuz ayının üçüncü pazar günü düzenlenen anma törenleri binlerce kişinin katılımı ile türbesi başında mevlit okunarak ve Kur'an-ı Kerim tilaveti ile gerçekleştirilmektedir (bolutakip.com, 2020; boluekspres.com, 2020).

Görsel 14.1. Hayrettin Tokadi Türbesi

Kaynak: www.bolutakip.com

Görsel 14.2: Hayrettin Tokadi Türbesi

Kaynak: www.bolu.ktb.gov.tr

Akşemseddin Hz. Anma Günleri; Fatih Sultan Mehmet Han'ın hocası, İstanbul'un manevi fatihi olarak bilinen Akşemseddin çok yönlü bir Türk alimi ve Hacı Bayram Veli tarafından yetiştirilmiş derin din-mana ve manevi bilgiye sahip yüksek derecelere ulaşmış bir tasavvuf ehlidir. Soy ağacının baba tarafından Hz. Ebubekir'e kadar dayandığı söylenmektedir. Akşemseddin hem ilim tahsili yapmış, tıpla ilgilenmiş hem de dini eğitim (irfan ilmi) almış ve kendini çok yönlü olarak yetiştirmiştir. Tıbbı olan merakı ve eğitimi sayesinde, mikroplar hakkında kesin

bilgiler veren Fracastor adlı İtalyan hekimden en az 100 yıl önce mikroorganizmalardan ve mikrobiyolojiden bahsetmiştir. Çeşitli otları inceleyerek yaptığı ilaçları pek çok hastalığın tedavisinde başarıyla kullanmış, ruhsal hastalıkların tedavisinde de büyük bir başarı göstermiş ve Tabib-ül Ervah (Gönüllerin Doktoru) olarak anılmaya başlamıştır. İstanbul'un fethine talebeleriyle birlikte katılmış, kuşatma dönemlerinde Fatih Sultan Mehmet'e manevi olarak büyük destek vermiş ve yol göstermiştir. Fetih sonrasında Ayasofya'da kılınan ilk Cuma namazında hutbeyi okumuştur. Akşemseddin Göynük'e yerleştikten sonra yaptığı değirmen ve mescitte ömrünün sonuna değin talebelerini yetiştirmiş ve hizmet vermeye devam etmiştir (İslam Ansiklopedisi, 2020). Tarihimiz, kültürümüz ve maneviyatımız açısından oldukça değerli olan Akşemseddin, türbesinin bulunduğu Göynük'te 1988 yılından bu yana düzenlenen Akşemseddin Hz. Anma Günleri ile yad edilmektedir. İstanbul'un fethinin gerçekleştiği 29 Mayıs'tan birkaç gün öncesine denk gelecek şekilde düzenlenen ve iki gün süren Akşemseddin Günlerinde kılıç kalkan, sema ve mehter gösterileri, ilahi ve tasavvuf müziği dinletileri, konferanslar düzenlenmekte ve el sanatlarıyla ilgili çeşitli stantlar kurulmaktadır. Akşemseddin'in türbesinde dualar edilip, Süleyman Paşa Camii'inde okunan mevlit ve katılımcılara ikram edilen yemekle etkinlik sonlandırılmaktadır. Etkinlik valilik, kaymakamlık ve belediye himayesi ile Akşemseddin Vakfı tarafından düzenlenmektedir (Göynük Kaymakamlığı, 2020).

Görsel 14.3. Akşemseddin'i Anma Günleri

Kaynak: www.festivall.com

Görsel 14.4. Akşemseddin'i Anma Günleri

Kaynak: www.festivall.com

Uluslararası Köroğlu Turizm, Sanat ve Kültür Festivali; Türk kültüründe önemli bir yeri olan ve Türk dünyasının ortak değerlerinden sayılan, Türk lehçelerinde söz edilen kahraman 'Köroğlu' etrafında Türki Cumhuriyetleri, İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu Valiliğini, Bolu Belediyesi'ni destanı yeniden canlandırmak, gelecek kuşaklara aktarmak, Türk dünyasındaki ilişkileri sıcak tutmak-kuvvetlendirmek amacıyla bir araya getirmektedir (resmitatiller.gen.tr). Ağustos ayında yapılan festivalde üç gün boyunca doğa yürüyüşü, bisiklet turları, dans gösterileri, sempozyumlar, aşık atışmaları, sergi ve konserler düzenlenmektedir (turksoy.org, 2020).

Görsel 14.5. Köroğlu Festivali

Kaynak: www.aa.com

Görsel 14.6. Koroğlu Festivali

Kaynak: www.aa.com

Uluslararası Mengen Aşçılık ve Turizm Festivali; Atatürk'ün doğumunun yüzüncü yılı kutlamaları çerçevesinde 1981 yılında ilki düzenlenen (mengen.bel.tr), Mengen ve Bolu'nun lezzetlerini ve mutfak kültürünü tanıtmayı, gençlerin aşçılık mesleğine olan ilgilerini arttırmayı ve sektör temsilcilerini bir araya getirmeyi amaçlayan bir festivaldir. 1994 yılında dev tencerede pişirilen 10.000 porsiyonluk Mengen Pilavı ile dünya rekorlar kitabına girilen bu festival eylül ayı içinde düzenlenmektedir. Festival kapsamında yöresel yemek yarışmaları, paneller, müzik dinletileri, folklorik gösteriler, bazı sportif aktiviteler yer almaktadır (Kurnaz ve İşlek, 2018).

Görsel 14.7. Uluslararası Mengen Aşçılık ve Turizm Festivali

Kaynak: www.bolmedya.com

Görsel 14.8. Uluslararası Mengen Aşçılık ve Turizm Festivali

Kaynak: www.thecruiselife.com

Görsel 14.9. Uluslararası Mengen Aşçılık ve Turizm Festivali

Kaynak: www.mengen.bel.tr

Görsel 14.10. Uluslararası Mengen Açıcılık ve Turizm Festivali

Kaynak: www.festivall.com

Mengen Yöresel Tatlar ve Giyim Kültür Şenliği; Bolu'da özel bir yöre olan Mengen ve köylerini kapsayan geniş çaplı bir kültür-gelenek şenliğidir. Mengen yöresinin kültür, gelenek görenek, giyim örf ve adetlerini tanıtmak ve gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla yapılan şenlikte, yöresel kıyafetler giymiş yöre halkının korteji, halk oyunları gösterileri, fotoğraf sergisi, yöresel kıyafetlerin tanıtıldığı sergi ve defileler, şenlik ağası seçimleri, yemek ikramları ve çeşitli şiir- müzik dinletileri düzenlenmektedir. 2020 yılında üçüncüsü düzenlenen şenlik Bolu Valiliği, Mengen Kaymakamlığı, Mengen Belediyesi, Mengen İlçe Halk Eğitim Müdürlüğü ve bazı derneklerin katılım ve destekleriyle gerçekleştirilmekte ve her sene farklı bir köyde yapılarak yöresel kaynaşmanın sağlanması amaçlanmaktadır (bolununesi.com 2020; koroglugazetesi.com, 2020a).

Görsel 14.11. Mengen Yöresel Tatlar ve Giyim Kültür Şenliği

Kaynak: www.koroglugazetesi.com

Görsel 14.12. Menden Yöresel Tatlar ve Giyim Festivali

Kaynak: www.koroglugazetesi.com

Mudurnu Uluslararası İpekyolu Kültür, Sanat ve Turizm Festivali; her yıl haziran ayının son haftası veya temmuz ayının ilk haftası yapılmaktadır. Üç gün süren geleneksel festival, Mudurnu esnaf duası ile başlatılıyor. Katılımcılar arasında yabancı konukların da bulunmasıyla giderek uluslararası boyut kazanan festival (Şengül ve Genç, 2016) kapsamında halk oyunları gösterileri, karakucak güreşleri, sergiler, sünnet şöleni, yarışlar (tahta araba yarışı vb.) düzenlenmekte ve Şehy-ül İmran Tepesinde okutulan mevlit-i şerif ile festival bitirilmektedir.

Görsel 14.13. Mudurnu İpekyolu Kültür, Sanat ve Turizm Festivali

Kaynak: www.festivall.com

Görsel 14.14. Mudurnu İpekyolu Kültür, Sanat ve Turizm Festivali

Kaynak: www.konyayenigun.com

Görsel 14.15. Mudurnu İpekyolu Kültür, Sanat ve Turizm Festivali Tornek Yarışları

Kaynak: www.festivall.com

Ahilik Haftası; medeniyetimizin köklü geleneklerinden olan, birlik ve beraberliğin, kardeşlik ve dayanışmanın sembolü sayılan ahilik Mudurnu'da temsiller ve geleneklerin sürdürülmesiyle hâlâ yaşatılmaktadır. Mudurnu Ahilik ve Kültür Haftası çerçevesinde yöresel halk oyunu gösterileri sunulmakta, Mudurnu esnafı içinden Bolu'nun ahisi, kalfası ve çırağı seçilmekte ve ahilik geleneğinde önemli bir basamak olan Şet Kuşatma törenleri canlandırılmaktadır. Şed Kuşatma geleneği bir usta yanında uzun süre çalıştıktan sonra, mesleğinin ustalığını, tüm inceliklerini ve iş ahlâkını kazanmış olan gence; törenle şed kuşatılmasıdır. Dualar ve öğütlerle kuşatılan şed, peştamala benzer bir kumaş parçasıdır. Ancak, bir ehliyet, diploma anlamı taşımaktadır. Şed kuşanan genç, işinde usta sayılmaktadır (Mudurnu Belediyesi, 2020c).

Görsel 14.16. Ahilik Haftası Şed Kuşatma Töreni

Kaynak: www.boluekspres.com

Şed kuşatma töreninin ardından Osmanlı'dan günümüze yedi yüzyıldır sürdürülen 'Esnaflar Duası' yapılmaktadır. Mudurnu'da geleneksel hale gelmiş bu dua her cuma salâ verildikten hemen sonra yapılmaya devam edilmektedir. Esnaflar dükkânlarının önüne ayakta durarak, demirciler ise oturdukları yerden bu törene eşlik ederler (Mudurnu Belediyesi, 2020c).

Görsel 14.17. Esnaf Duası

Kaynak: www.bolununesi.com

Ayrıca etkinlikler kapsamında Mudurnu'ya gelen misafirler yöre kadınlarınca yapılan geleneksel iğne oyası örneklerini görme ve satın alma, yöreye özgü kaşık sapı ve Mudurnu baklavası gibi yiyecekleri tatma, ahilik müzesini gezme imkânı da bulmaktadırlar (Bolu Valiliği, 2020b).

Gerede Esentepe Güreşleri; Osmanlı'dan süregelen asırlık yağlı güreş geleneğinin sürdürüldüğü bir etkinliktir. Edirne Kırkpınar'da önemli dereceler kazanmış güreşçilerin de katıldığı müsabakalar, 2018 yılı itibariyle Horasan Erenlerinden

Ramazan Dede'yi Anma ve Esentepe Yağlı Güreşleri şeklinde düzenlenmeye başlanmıştır. Bu kapsamda etkinlik programına güreşlerin yanı sıra mevlit ve Kur'an-ı Kerim tilaveti ve yemek ikramı eklenmiştir (gerede.gov.tr).

Görsel 14.18. Esentepe Yağlı Güreşleri

Kaynak: www.koroglugazetesi.com

Görsel 14.19. Esentepe Yağlı Güreşleri

Kaynak: www.koroglugazetesi.com

Kıbrıscık Karagöl Kültür ve Sanat Festivali; Kıbrıscık Belediyesi tarafından organize edilen, bando ve halk oyunları gösterileri, halk eğitim sergileri, özel temalı sergiler, el sanatları atölyeleri (keçe, baskı, badık) ve çeşitli müzik dinletilerinin düzenlendiği bir festivaldir. İki gün süren festival Kıbrıscık merkezde başlayıp Karagöl'de bitirilmektedir (koroglugazetesi.com.tr, 2020b).

Görsel 14.20. Kıbrıscık Karagöl Kültür ve Sanat Festivali

Kaynak: www.koroglugazetesi.com

Görsel 14.21. Kıbrıscık Karagöl Kültür ve Sanat Festivali

Kaynak: www.koroglugazetesi.com

Dörtdivan Sarıalan Yayla Şenlikleri; Sarıalan bölgesindeki köyler tarafından ortaklaşa düzenlenen bir şenliktir. Köroğlu Yayla Şenlikleri şeklinde de anılmaktadır. Temmuz ayı içerisinde düzenlenen şenlikte yarışmalar, halk oyunu gösterileri, güreş müsabakaları, konserler düzenlenmekte ve yemek ikramı yapılmaktadır (Bolu Valiliği, 2020c).

Görsel 14.22. Yayla Şenlikleri

Kaynak: www.turizmavrupa.net

Görsel 14.23. Yayla Şenlikleri

Kaynak: www.sebenkayaevleri.com

Gerede Panayırı; geçmişi asırlar öncesine dayanan ve başlangıç tarihi bilinmeyen bir panayırdır. Belediye tarafından düzenlenen panayıra çevre illerden de katılım gerçekleşmektedir. Katılımcılar Gerede'nin doğal güzelliklerini görme ve yöreye has yiyecekler olan köfter, kızarmış kaz ve şak şak helvasını tatma imkânı bulmaktadırlar (bolugundem.com, 2020).

Görsel 14.24. Gerede Panayırı

Kaynak: www.koroglugazetesi.com

Seben Panayırı ve Elma Festivali; Seben’de yüz yılı aşkın bir süredir devam eden hayvan ve emtia panayırı her yıl ekim ayında belediye tarafından düzenlenen, bir hafta ilâ on gün arasında değişen geleneksel elma festivalini de içine alan bir panayırdır. Panayır boyunca stantlar kurularak ekonomik canlanma sağlanmakta, lunapark gibi eğlencelerle çocuklara hitap edilmektedir. Elma festivalinde ise en güzel elma yarışması düzenlenerek Seben için gurur ve önemli bir geçim kaynağı olan elmanın daha fazla tanıtılması sağlanmaya çalışılmaktadır. Panayır kapsamında çeşitli müzik dinletileri de düzenlenmektedir (sebenkayaevleri.com, 2020).

Görsel 14.25. Seben Elma Festivali

Kaynak: www.sebenkayaevleri.com

Görsel 14.26. Seben Elma Festivali

Kaynak: www.boluekspres.com

Görsel 14.27. Seben Elma Festivali

Kaynak: www.bizbolulular.com

Abant Yamaç Paraşütü Şenliği; Abant'ta Temmuz ayının üçüncü hafta sonu yapılan şenliğe farklı illerden yamaç paraşütünü profesyonel olarak yapan sporcular ve eğitimciler katılmaktadır. İki gün süren festivalde sporcular arasında yarışmalar düzenlenmektedir (Bolu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2020b). Bu festival hem profesyonel sporcular hem de doğa sporlarını seven maceracı kişiler için

Abant'ın bir turizm destinasyonu olarak ne gibi fırsatlar barındırdığının vurgulaması açısından önemlidir.

Görsel 14.28. Abant Yamaç Paraşütü Şenliği

Kaynak: www.bolu.ktb.gov.tr

Bolu'da kökleri eskilere dayanan pek çok etkinliğin yanında Boluluların yoğun ilgisiyle gerçekleştirilen İzzet Baysal'ı anma günleri düzenlenmektedir. Bolu'nun her karış toprağında izi ve emeği olan değerli iş adamı ve hayırsever İzzet Baysal Bolu'ya kattığı değerler ile her Bolulu tarafından minnet ve şükranla anılmaktadır. Her sene mayıs ayının ikinci haftasında düzenlenen ve üç gün süren İzzet Baysal'a Şükran Günlerinde çeşitli sanatsal ve kültürel etkinliklerle bu kıymetli büyüğümüz yad edilmektedir. Ayrıca Atatürk'ün Bolu'ya gelişi de her yıl kutlanmaya devam edilen bir diğer olaydır. 17 Temmuz 1934 yılından beri her 17 Temmuz'da Atatürk'ün Bolu'ya Gelişi çeşitli sanatsal, kültürel ve sportif etkinliklerle kutlanmaktadır (Bolu Valiliği, 2020d). Her iki etkinlik de il içi hareketliliğe etkisi olan faaliyetlerdir.

Görsel 14.29. İzzet Baysal Günleri

Kaynak: www.trthaber.com

Abant Kış Uçuşları Festivali; Bolu Sportif Havaçılık ve Doğa Sporları Derneği tarafından düzenlenmektedir. Festivalin ilk gününde model uçak ve motorlu yamaç paraşütü gösterileri, fotoğraf sergileri yapılmakta ikinci günde ise, yamaç paraşütü yapan sporcular Abant'tan uçuşlarını gerçekleştirmektedirler (aa.com.tr, 2020).

Görsel 14.30. Abant Kış Uçuşları Festivali

Kaynak: www.festivall.com

Ayrıca 2020 yılının ocak ayında ilki düzenlenen Gerede Kar Festivali de il genelinde ilgiyle karşılanmıştır. Kar üzerinde yapılabilecek etkinlik, spor, yarışmalar ve çocuk aktiviteleriyle renklendirilen festival kapsamında yöre esnafı kurulan standlarda ürünlerini katılımcılara tanıtmaya ve satmaya imkânı bulmuştur (www.trthaber.com, 2020).

Görsel 14.31. Gerede Kar Festivali

Kaynak: www.festivall.com

Görsel 14.32. Gerede Kar Festivali

Kaynak: www.gerederehberi.com

Bolu'da düzenlenen bir diğer festival ise hayvan hakları ve hayvan sevgisi konularını vurgulamak ve farkındalığı arttırmak amacıyla 5 Ekim 2019 tarihinde ilki gerçekleştirilen Can Dostlar Festivali'dir. Hayvanları Koruma Günü kapsamında Bolu Belediyesi ile Bolu Hayvanları Koruma Derneği (BOLHAYKO) tarafından ortaklaşa düzenlenen festivalde köpek gösterileri, yarışmalar, konserler ve çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir (Bolu Belediyesi, 2020).

Görsel 14.33. Can Dostlar Festivali

Kaynak: www.bolu.bel.tr

Görsel 14.34. Can Dostlar Festivali

Kaynak: www.bolu.bel.tr

SONUÇ

Bolu merkezde ve ilçelerinde festival ve şenlik turizmi kapsamında değerlendirilebilecek pek çok etkinlik düzenlenmektedir. Bu etkinliklerin kapsamlarının ağırlıklı olarak kültür, sanat, gelenek, görenek ve anma olduğu bunun yanında spor, eğlence ve farkındalık amacıyla düzenlenen etkinliklerin de giderek arttığı görülmektedir.

Düzenlenen festivallerin içinde uluslararası boyut kazanmış festivaller de olmasına karşın pek çoğunun yerel etkinlik kısıtları içine sıkıştığı söylenebilir. Uluslararası boyut kazanmış olan festivallerin ise festivale konu olan alanın uzmanları tarafından daha çok bilindiği, uluslararası katılım olmasına karşın Mengen Aşçılık Festivali dışındakilerin ulusal arenada 'Bolu' denilince pek de akla gelmediği görülmektedir. Temelde tanıtım ve pazarlama eksikliğinden kaynaklanan bu durum içerik ve boyut olarak zengin olan bölgesel etkinliklerin festival ve şenlik turizmi kapsamında hak ettiği kadar değerlendirilememesine sebep olmaktadır.

'Bolu' denilince insanların ilk aklına gelen olgu-değerlerden hareketle oluşturulacak tanıtım stratejileri sayesinde il sahip olduğu değerlere yönelik düzenlenen festivallerle insanların hafızalarına kazınabilir. Bu kapsamda ilk akla gelen olgulardan olan 'aşçılar' Mengen Aşçılık Festivali ile nasıl ön plana çıkarıldıysa 'Bolu' deyince ilk akla gelmesi gereken Köroğlu, Akşemseddin gibi unsurların da düzenlenen etkinlikler çerçevesinde tanıtımlarının yapılması ve bu değerlerin Bolu'da olduğunun geniş kitlelerce bilinmesi sağlanmalıdır.

Bu sebeple ulusal basın kuruluşlarında Bolu'nun barındırdığı değerler ve düzenlenen etkinlikler açısından daha fazla yer alması ve gerek yerel gerekse ulusal basının tanıtım amaçlı olarak daha etkin kullanılması sağlanmalıdır. Bölge içi hareketliliği arttırmak amacıyla, düzenlenen her bir festival, şenlik, anma günü veya etkinliklerin yerel basın kullanılarak veya yazılı-sözlü ilan ve afişler vasıtasıyla duyurularının yapılması sağlanmalı, bölge insanının farklı ilçelerde gerçekleştirilen etkinliklerden haberdar olması sağlanmalıdır.

Bolu gelenekleri arasında var olduğu belirtilen Hıdırellez ve Nevruz kutlamalarının kamu ve özel sektör temsilcilerinin de desteğiyle daha coşkulu ve organize bir şekilde şenlik havasında kutlanması sağlanabilir, eski dönemlerde yapılan Ramazan eğlencelerinin yeniden hayata geçirilmesiyle ilgili projeler hazırlanabilir. İl kültür Turizm Müdürlüğü'nün sitesinde bahsi geçen köy seyirlik oyunlarının mizansenlerinin hazırlanarak festival-şenlikler kapsamında temsillerinin yapılabilirliği araştırılmalıdır. Sahip olunan yaylaların diğer turizm türleriyle birlikte kültür amaçlı rekreasyon aktivitelerinde daha aktif kullanılması sağlanmalı, buralarda gerçekleştirilen şölen, şenlik ve etkinliklere turistik ürün özelliği kazandırılmalıdır. Festivallerin turistik çekicilik unsuru olarak daha fazla öne çıkarılması, geniş kitlelerin katılımlarıyla ses getiren festivallere dönüştürülmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Aa.com. (2020). Abant Kış Uçuşları. [URL:<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/3-abant-kis-ucuslari-festivali-kapsaminda-parasut-ucuslari-gerceklestirildi/1388079>]. (Erişim Tarihi: 12 Kasım 2020).
- Adanagastronomi.com. (2021). Adana Gastronomi Şehri. [URL:<https://www.adanagastronomi.com/tr/festivaller.html>]. (Erişim Tarihi: 06.04.2021).
- Akyüz, Ç. (2018). Markalaşma Süreci ve Kültüre Evrilen Turizm: Mardin. [URL:https://www.academia.edu/38701895/Markala%C5%9Fma_S%C3%BCreci_ve_K%C3%BClt%C3%BCre_Evrilen_Turizm_Mardin_The_Evolved_Tourisim_Into_Culture_and_The_Process_of_Being_A_Brand_City_Mardin]. (Erişim Tarihi: 7 Eylül 2020).
- Atak, O. (2009). *Türk Turizminin Tanıtımında Festivallerin Yeri Ve Önemi: Antalya Örneği*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atak, O., Tatar, S. ve Tunaseli, A. (2017). Kültürel Miras Oluşumunda Festivallerin Yeri Ve Önemi: Fethiye Müzik Köyü Üzerine Bir Değerlendirme, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* Cilt: 10 Sayı: 52.
- Barakazı, M. ve Kayran, M. F. (2019). Festivallerin Düzenlendikleri Destinasyonlara Katkısının İncelenmesi: Narenciye Festivali Örneği, *Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 5(20): 1031-1039.
- Bezirgan, M. ve Çolakoğlu, F. (2017). Festival Kalitesinin Turistlerin Bağlılıklarına Etkisi Burhaniye Deve Güreşleri Festivali Örneği. *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(2): 74 84.
- Bilgili, B., Yağmur, Ö. ve Yazarkan, H. (2012). Turistik Ürün Olarak Festivallerin Etkinlik ve Verimliliği Üzerine Bir Araştırma: Erzurum-Oltu Kırdag Festivali Örneği, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 2, ss.117-124.
- Bilgiustam.com. (2020). La Tomatina Festivali. [URL:<https://www.bilgiustam.com/la-tomatina-domates-festivali/>]. (Erişim Tarihi: 24 Ekim 2020).
- Blogobilet.com. (2020). Türkiye'deki En Popüler Festivaller. [URL:<https://blog.obilet.com/turkiyedeki-en-populer-festivaller/>]. (Erişim Tarihi: 25 Ekim 2020).
- Bolu Ekspres Gazetesi. (2020). Tokad-i Hazretleri Dualarla Anıldı. [URL:<http://www.boluekspres.com/icerik/haber.php?i=2172>]. (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- Bolu Belediyesi. (2020). Can Dostlar Festivali Renkli Görüntülere Sahne Oldu. [URL:<https://www.bolu.bel.tr/can-dostlar-festivali-renkli-goruntulere-sahne-oldu/>]. (Erişim Tarihi: 20 Aralık 2020).
- Bolu Gündem Gazetesi. (2020). Panayırın Tarihi Belli Oldu. [URL:<http://www.bolugundem.com/tarihi-panayirin-tarihleri-belli-oldu-123470h.htm>]. (Erişim Tarihi: 12 Kasım 2020).
- Bolu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2020a). Festivaller Etkinlikler [URL:<https://bolu.ktb.gov.tr/TR-70009/festivaller--etkinlikler.html>]. (Erişim Tarihi: 25 Ekim 2020).

- Bolu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2020b). Yamaç Paraşütü Festivali [URL: <https://bolu.ktb.gov.tr/TR-69997/yamac-parasutu.html>]. (Erişim Tarihi: 14 Aralık 2020).
- Bolu'nun Sesi Gazetesi. (2020). Yöresel Giyim, Kültür Şenliği Rengarenkti. [URL:<https://www.bolununesi.com/haber/161579/yoresel-giyim-kultur-senligi-rengarenkti>]. (Erişim Tarihi: 10 Kasım 2020).
- Bolu Takip Gazetesi. (2020). Tokad-i Hayrettin Hz. Kabri Başında Anılacak. [URL:<http://www.bolutakip.com/haber/tokadi-hayrettin-hz-kabri-basinda-anilacak>]. (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- Bolu Valiliği. (2020a). Belirli Günler.[URL: <https://bolu.ktb.gov.tr/TR-70009/festivaller--etkinlikler.html>]. (Erişim Tarihi: 14 Aralık 2020).
- Bolu Valiliği. (2020b). Mudurnu'da Ahilik Haftası Kutlandı. [URL:<http://www.bolu.gov.tr/mudurnuda-ahilk-haftasi-kutlandi>]. (Erişim Tarihi: 25 Ekim 2020).
- Bolu Valiliği. (2020c). Sarıalan Köyleri Yayla Şenliği Düzenlendi. [URL:<http://www.bolu.gov.tr/sarilan-koyleri-yayla-senligi-duzenlendi>]. (Erişim Tarihi: 12 Kasım 2020).
- Bolu Valiliği. (2020d). İzzet Baysal. [URL:<http://www.bolu.gov.tr/izzetbaysal>] (Erişim Tarihi: 13 Kasım 2020).
- Brandlifemag.com. (2020). Mardi Gras ve New Orleans. [URL:<http://www.brandlifemag.com/mardi-gras-ve-new-orleans/>]. (Erişim Tarihi: 24 Ekim 2020).
- Cappadox.com. (2020). [URL:<http://cappadox.com/>]. (Erişim Tarihi: 25 Ekim 2020).
- Cömert, M. ve Çetin, K. (2017). Gastronomi Temalı Yerel Festivaller Üzerine Bir Değerlendirme, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 10 Sayı: 54.
- Çatır, O. ve Şimşek, A. (2019). Festival Çevre Atmosferi, Ziyaretçi Memnuniyeti ve Bağlılığı: Ulubey Kanyon Kültür ve Turizm Festivali Örneği, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7 (1): 132-154.
- Çetin, M., Demirel, H. ve Çetin, K. (2019). Gastronomi Konulu Festivaller: Türkiye Örneği, VIII. National IV. International Eastern Mediterranean Tourism Symposium, 19-20 April 2019 Anamur/ Mersin / Turkey, 882-894.
- Dalgın, T., Atak, O. ve Çeken, H. (2016). Festivallerin Bir Kırsal Turizm Çekiciliği Olarak Önemi. *Journal of International Social Research*, 9(47).
- Ekin, Y. (2011). *Etkinlik Turizmi Kapsamında Festivaller ve Antalya Altın Portakal Film Festivali'nin Yerel Halk Üzerindeki Sosyal Etkileri Konulu Bir Araştırma*, Basılmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ercan, F. ve Civelek, M. (2020). Rekreasyon Faaliyetleri Kapsamında Etkinlik ve Festivallerin Destinasyon İmajına Etkisi, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1): 653-664.
- Erdem, Ö., Mızrak, M. ve Aratoğlu, C. (2018). Festivallerin Bölge Turizmine Katkıları ve Sürdürülebilirliği: Uluslararası Mengen Aşçılık ve Turizm Festivali Örneği, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(1): 228-245.

- Gerede Kaymakamlığı (2020). [URL:<http://www.gerede.gov.tr/ilcemizde-1-ramazan-dedeyi-anma-etkinlikleri-ve-tarihi-esentepe-yagli-guresleri-duzenlendi>]. (Erişim Tarihi: 12 Kasım 2020).
- Gezimanya.com. (2020a). Giresun'daki Festivaller. [URL:<https://gezimanya.com/turkiye/giresundaki-festivaller>]. (Erişim Tarihi: 24 Ekim 2020).
- Giritlioğlu, İ., Olcay, A. ve Özekici, Y. K. (2005). Bir Turizm Çeşitliliği Olarak Festival Etkinliklerinin Sınıflandırılması: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, s. 306-323.
- Göde, H. A., Yiğit G. (2017). Isparta Yöresi Festivallerinin Kültür Turizmi ve Ekonomisi Bağlamında Değerlendirilmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (38): 61-71.
- Göynük Kaymakamlığı (2020). Akşemseddin Hz. Anma Günü. [URL:<http://www.goyukkaymakamligi.gov.tr/32-akşemseddin-hazretleri-anma-gunu-ilcemizde-kutlandi>]. (Erişim Tarihi: 09 Kasım 2020).
- Gül, K., Erdem, B., Gül, M. (2013). Yerel Festivallerin Etkinliğine Bağlı Ziyaretçi Kazanımları: Sındırgı Yağcıbedir Festivali Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18 (2): 213- 239.
- Halaç, H. H. ve Benzer, M. (2019). Küçük Yerleşim Yerlerinin Turizme Açılmasında Kültürel Mirasın Rota İle Kurgulanması, *Geometrik Dergisi* 4(1): 23-29.
- Hayatveseyahat.com. (2020). Venedik Karnavalı. [URL:<https://hayatveseyahat.com/venedik-karnavali/>]. (Erişim Tarihi: 24 Ekim 2020).
- İslam Ansiklopedisi. (2020). Akşemseddin [URL:<https://islamansiklopedisi.org.tr/akşemseddin>]. (Erişim Tarihi: 10 Kasım 2020).
- Kargılioğlu, Ş. ve Kabacık, M. (2017). Gastronomi Turizmi Kapsamında Urla Enginar Festivaline Gelen Turistlerin Festival Hakkındaki Görüşleri, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(3): 409-421.
- Keşfetsek.com. (2020). Fransa'nın En Ünlü Festivalleri. [URL:<https://kesfetsek.com/fransanın-en-unlu-festivalleri/>]. (Erişim Tarihi: 24 Ekim 2020).
- Kızıllırmak, İ. (2006). Türkiye'de Düzenlenen Yerel Etkinliklerin Turistik Çekicilik Olarak Kullanılmasına Yönelik Bir İnceleme, *Sosyal Bilimler Dergisi*, (15): 181-196.
- Kömürcü, G. B. (2013). *Etkinlik Turizmi Çeşidi Olarak Festivaller: Bozcaada Yerel Tatlar Festivali Örneği*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çanakkale.
- Koroğlu Gazetesi. (2020a). Mengen'de Yöresel Giyim Şenliği. [URL:<https://www.koroglugazetesi.com/haber/mengende-yoresel-giyim-senligi.html>]. (Erişim Tarihi: 10 Kasım 2020).
- Koroğlu Gazetesi. (2020b). Kıbrısık Karagöl Kültür ve Sanat Festivali Başlıyor. [URL:<https://www.koroglugazetesi.com/haber/28-kibriscik-karagol-kultur-ve-sanat-festivali-basliyor.html>]. (Erişim Tarihi: 12 Kasım 2020).
- Kurnaz, A. ve İşlek, E. (2018). Aşçılık Kültürünün Festival Turizmi Kapsamında Kullanılması: Mengen Uluslararası Aşçılık ve Turizm Festivali, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies* 6 (3): 3-13.

- Listelist.com. (2021). Japonya'da Sakura Zamanı. [URL:<https://listelist.com/japonya-sakura-zamani/>]. (Erişim Tarihi: 05 Nisan 2021).
- Mengen Belediyesi. (2020). Aşçılık Festivali. [URL:<https://mengen.bel.tr/ascilik-festivali/>]. (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- Mudurnu Belediyesi. (2020c). Ahilik ve Esnaf Duası. [URL:<http://mudurnu.bel.tr/mudurnu/ahilik-ve-esnaf-duasi/>]. (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- Olaspain.com. (2020). İspanya Festivalleri. [URL:<https://olaspain.com/ispanya-festivalleri/>]. (Erişim Tarihi: 24 Ekim 2020).
- Orangesmile.com. (2020). İspanya'nın Gelenekleri. [URL:<http://www.orangesmile.com/gezirehberi/ispanya/gelenekler.htm>]. (Erişim Tarihi: 24 Ekim 2020).
- Ön Kesen, F., Yüksel, F. ve Kılıç, B. (2020). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Datça Badem Çiçeği Festivali, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8 (2): 1206-1221.
- Özcan, E. (2005). Bolu İlinde Turizmi Etkileyen Faktörler İle Doğal, Tarihi Ve Kültürel Turizm Değerleri, *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 25, Sayı 1 (2) 55-75.
- Özgürel, G., Alan, R. ve Bingöl, Z. (2015). Yerel Kalkınmada Bir Araç Olarak Festivaller: Munzur Kültür ve Doğa Festivali, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 5 (2): 113-121.
- Özgürel, G., Alkan, Ö. ve Ok, S. (2018). Datça Badem Çiçeği Festivali'nin Yöre Turizmine Olası Etkileri: Yerel Esnaf Üzerine Bir Araştırma, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 8(2): 10-19.
- Polat, S., Aktaş Polat, S. ve Halis, M. (2013). Kent Kimliği Kapsamında Festivallerin Değerlendirilmesi: Uluslararası Altın Safran Film Festivali Örneği *Turizm ve Arastırma Dergisi*, Cilt:2, Sayı:1, 69-80.
- Resmitatiller.com. (2020). Bolu Festival ve Etkinlik Takvimi. [URL:<https://resmitatiller.net/bolu-festival-ve-etkinlik-takvimi/>]. (Erişim Tarihi: 09 Kasım 2020).
- Riocarnaval.com. (2020). Rio Karnavali. [URL:<https://www.riocarnaval.org/tr/karnaval-tarihi/rio-karnavali-2021>]. (Erişim Tarihi: 24 Ekim 2020).
- Saatçı, G. ve Yalçınkaya, T. (2018). Yöresel Festivallerin Yerel Halk Üzerindeki Etkileri: Alaçatı Ot Festivali Örneği, *Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sonbahar, Sayı:18 Özel Sayı, 153-170.
- Sebenkayaevleri.com. (2020). Festival ve Panayırlar. [URL:<http://sebenkayaevleri.com/seben/festival-ve-panayirlar>]. (Erişim Tarihi: 12 Kasım 2020).
- Skyscanner.com. (2020). Türkiye'deki En İyi Festivaller. [URL:<https://www.skyscanner.com.tr/haberler/turkiyedeki-en-iyi-festivaller>]. (Erişim Tarihi: 25 Ekim 2020).
- Şengül S. ve Genç K. (2016). Festival Turizmi Kapsamında Yöresel Mutfak Kültürünün Destekleyici Ürün Olarak Kullanılması: Mudurnu İpekyolu Kültür Sanat Ve Turizm Festivali Örneği, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Sayı 23: 79-89.

- Taştan, H., Soylu, A. G. ve Demir, Ş. (2018). Adana Lezzet Festivaline Katılan Bireylerin Festival Algılarının Belirlenmesi, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 6, Sayı: 71, Haziran 2018, s. 334-349.
- Themagger.com. (2020). Çin Takvimi. [URL:<https://www.themagger.com/cin-takvimi-fare-yeni-yili/>]. (Erişim Tarihi: 24 Ekim 2020).
- Tok, N. ve Tunahoğlu, R. (2019). Kırsal Turizm Ve Gelenekselleşen Festivallerde Sürdürülebilirlik, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:12, Sayı: 65, 1281-1292.
- Tokalı, C. (2019). *Yerel Halkın Festivallerin Etkilerine Yönelik Algılarının Algılanan Değer, Festival Memnuniyeti Ve Festival Sadakati Üzerindeki Etkisi: Uluslararası Şile Bezi Kültür Ve Sanat Festivali Örneği*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırklareli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Trthaber.com. (2020a). Gerede Kar Festivali Sona Erdi. [URL:<https://www.trthaber.com/haber/guncel/gerede-kar-festivali-sona-erdi-456753.html>]. (Erişim Tarihi: 12 Kasım 2020).
- Trthaber.com. (2020b). İzzet Baysal Kabri Başında Anıldı [URL:<https://www.trthaber.com/haber/turkiye/izzet-baysal-vefatinin-18-yilinda-mezari-basinda-anildi-353835.html>]. (Erişim Tarihi: 14 Kasım 2020).
- Türk Dil Kurumu, (2020c). Festival Nedir?, [URL:<https://sozluk.gov.tr>] (Erişim Tarihi: 28.09.2020).
- Türkmen, S. (2020). Yerel Halkın Festivallere Yönelik Algıladıkları Faydaların Festival Gelişimine Destek Olma Niyetleri Üzerindeki Etkileri: Bozcaada Örneği, *Gı Journal Serie A: Advancements In Tourism, Recreation And Sports Sciences* 3(1): 47-61.
- Türksoy.org. (2020). Köroğlu Festivali Yapıldı. [URL:<https://www.turksoy.org/tr/news/2018/09/18/6-uluslararası-koroglu-festivali>]. (Erişim Tarihi: 10 Kasım 2020).
- Yıldız, S. B. ve Polat E. (2016). Yerel Halkın Eskişehir’de Düzenlenen Festivallerin Etkilerine Yönelik Algıları, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies* 4(2): 40-62.
- Wikipedia.org. (2020a). Holi Fest. [URL:<https://tr.wikipedia.org/wiki/Holi>]. (Erişim Tarihi: 24 Ekim 2020).
- Wikipedia.org. (2020b). San Fermin Festivali. [URL:https://tr.wikipedia.org/wiki/San_Fermin_Festivali]. (Erişim Tarihi: 24 Ekim 2020).
- Wikipedia.org. (2020c). Oktoberfest. [URL:<https://tr.wikipedia.org/wiki/Oktoberfest>]. (Erişim Tarihi: 24 Ekim 2020).
- <http://www.bolutakip.com/haber/tokadi-hayrettin-hz-kabri-basinda-anilacak> (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- <https://bolu.ktb.gov.tr/TR-69974/tokadi-hayreddin-turbesi.html> (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- <https://festivall.com.tr/festival/1426/aksemseddin-hz-anma-gunu/> (Erişim Tarihi: 10 Kasım 2020).
- <https://festivall.com.tr/festival/1426/aksemseddin-hz-anma-gunu/> (Erişim Tarihi: 10 Kasım 2020).

- <https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/marka-sehir-bolu-ve-6-uluslararası-koroglu-festivali-basladi> (Erişim Tarihi: 10 Kasım 2020).
- <https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/marka-sehir-bolu-ve-6-uluslararası-koroglu-festivali-basladi> (Erişim Tarihi: 10 Kasım 2020).
- <http://www.bolmedya.com/haber/34-uluslararası-mengen-ascilik-ve-turizm-festivali-basladi/678/> (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- <https://www.thecruiselife.com.tr/uluslararası-mengen-ascilik-ve-turizm-festivali-basladi/28318/> (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- <https://mengen.bel.tr/ascilik-festivali> (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- <https://festivall.com.tr/festival/1412/mengen-uluslararası-ascilik-ve-turizm-festivali/> (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- <https://www.koroglugazetesi.com/haber/mengende-yoresel-giyim-senligi.html> (Erişim Tarihi: 10 Kasım 2020).
- <https://www.koroglugazetesi.com/haber/mengende-yoresel-giyim-senligi.html> (Erişim Tarihi: 10 Kasım 2020).
- <https://festivall.com.tr/festival/683/mudurnu-ipek-yolu-kultur-sanat-ve-turizm-festivali/> (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- <http://www.konyayenigun.com/kultur-sanat/mudurnu-16-uluslararası-ipekyolu-kultur-sanat-turizm-festivali-h150130.html> (Erişim Tarihi: 13 Kasım 2020).
- <https://festivall.com.tr/festival/683/mudurnu-ipek-yolu-kultur-sanat-ve-turizm-festivali/> (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- <http://www.boluekspres.com/icerik/haber.php?i=48813> (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- <https://www.bolununesi.com/haber/137812/600-yildir-yapilan-esnaf-duasina-vekiller-de-katildi> (Erişim Tarihi: 11 Kasım 2020).
- <https://www.koroglugazetesi.com/haber/esentepe-yagli-guresleri-gerceklestirildi.html> (Erişim Tarihi: 12 Kasım).
- <https://www.koroglugazetesi.com/haber/esentepe-yagli-guresleri-gerceklestirildi.html> (Erişim Tarihi: 12 Kasım).
- <www.koroglugazetesi.com/haber/27-karagol-kultur-ve-sanat-festivali-yapildi.html> (Erişim Tarihi: 25 Aralık 2020).
- <www.koroglugazetesi.com/haber/27-karagol-kultur-ve-sanat-festivali-yapildi.html> (Erişim Tarihi: 25 Aralık 2020).
- <https://turizmavrupa.net/bolu-sarialan-koyleri-yayla-senligi-duzenlendi/> (Erişim Tarihi: 25 Aralık 2020).
- <http://sebenkayaevleri.com/seben/festival-ve-panayirlar> (Erişim Tarihi: 25 Aralık 2020).
- <https://www.koroglugazetesi.com/haber/27-karagol-kultur-ve-sanat-festivali-yapildi.html> (Erişim Tarihi: 25 Aralık 2020).
- <http://sebenkayaevleri.com/seben/festival-ve-panayirlar> (Erişim Tarihi: 12 Kasım 2020).
- <http://www.boluekspres.com/icerik/haber.php?i=44626> (Erişim Tarihi: 25 Aralık 2020).

http://www.bizbolulular.com/haber-detay.asp?id=16850&Haberler-Sebende_elma_festivali_heyacani (Erişim Tarihi: 25 Aralık 2020).

<https://bolu.ktb.gov.tr/TR-69997/yamac-parasutu.html>]. (Erişim Tarihi: 14 Aralık 2020).

<https://www.trthaber.com/haber/turkiye/izzet-baysal-vefatinin-18-yilinda-mezari-basinda-anildi-353835.html> (Erişim Tarihi: 14 Kasım 2020).

<https://festivall.com.tr/festival/2030/abant-kis-ucuslari-festivali/> (Erişim Tarihi: 12 Kasım 2020).

<https://festivall.com.tr/fest-kategori/48/Kar%20Sporlar%C4%B1/3> (Erişim Tarihi: 25 Aralık 2020).

<https://gerederehberi.com/haberler/gerede-kar-festivali-basladi/> (Erişim Tarihi: 25 Aralık 2020).

<https://www.bolu.bel.tr/can-dostlar-festivali-renkli-goruntulere-sahne-oldu/> (Erişim Tarihi: 20 Aralık 2020).

<https://www.bolu.bel.tr/can-dostlar-festivali-renkli-goruntulere-sahne-oldu/> (Erişim Tarihi: 20 Aralık 2020).

